

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio VI. De renuntiatione fori competentis, Protogatione jurisdictionis, & recusatione Judicis competentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

culari feudi Domino ; à quo feudum tale obtinet , ob universalem doctrinam capie. x. Clerici §. de Iudiciis ubi dicitur de omni crimine conveniendos Clericos coram Ecclesiastico Magistratu & c. 2. de foro competen. ubi prohibetur , ne ullus iudicium (secularium) Clericum per se distinguere , aut condemnare presumat ; recepta tamen in multis partibus consuetudo & praxis contrarium tenet , & seculari etiam Domino feudi concedit cognitionem & punitionem etiam Clerici Vasalli , si ob crimen commissum , feudo , quod à seculari Principe v. g. obtinet , privati debeat , ita ut executionem etiam talis sententiæ contra Clericum Vasallum concedat , modò non excedat limites nculpatæ tutelæ , in personam Clerici aliquid attendando , cum in tali feudi amittendi causa ob delictum admissum contra feudalia jura , respectu merè civili considerentur personæ etiam Ecclesiasticæ.

Appellatio autem in causis feudali- bus , si Vasallus cui jurisdictio in feudo concessa est , sententiã tulit , ad superiorem Dominum , qui feudum tale concessit , & mediatum fieri debet , sive Laicus , sive Clericus sit Vasallus , cum hic non cognoscat causam feudalem , ut Clericus , sed ut immediatus feudi Dominus , qui à superiori seculari v. g. Principe feudum hoc obtinet . Plura de his alibi .

SECTIO VI.

*De renuntiatione fori
competentis , Prorogatione juris-
dictionis , & recusatione Iudicis com-
petentis.*

§. I.

*De Renuntiatione iurium seu fa-
vorum in genere.*

Communis regula est , quòd quisque renuntiare possit juri suo seu privilegio in favorem proprium & privatum concessio , non autem dato in favorem publicum . Et hinc infertur primò certum esse , quòd juri naturali validè nemo renuntiare possit , cum jus naturale non privatum tantùm sed publicum spectet : quamvis enim renuntiare quis possit , ut quod decernente jure positivo ex jure naturali consequi posset , hæreditati v. g. quæ ipsi jure sanguinis & agnationis defertur , quò minus tamen sic sanguine junctus , renuntiare non potest . Secundo infertur , quòd nemo renuntiare potest juri Divino præcipienti aut prohibenti aliquid , cum neque hoc præceptum , aut talis prohibitio privatum tantùm sed publicum spectet . Tertiò , infertur , quòd juri positivo humano , Civili & Ecclesiastico subinde renuntiare possit , subinde non possit ; & primò quidem si jus humanum certam formam & substantialem solemnitatem , in actu aliquo necessario observandam , præscribat , renuntiare illi non potest , cum publicum bonum in hac forma præscribendo observetur : & universim , si quid statutum sit ob publicum favorem , seu utilitatem , privatâ conventionem renuntiare illi non potest , cum bonum publicum mutari non possit privatorum pactis . Secundo si jus humanum introductum sit in plerumque favorem æque principaliter , non potest unus sine consensu aliorum , & cum eorum præjudicio renuntiare , si com-

commodum renuntiantis sit inseparabile à commodis aliorum; quia quod omnes tangit, ab omnibus approbati debet *juxta reg. 29. in 6.* Si verò pro privata tantum persona, & in privato tantum commodum privilegium v. g. aliquod principaliter alicui concessum sit, potest illi renuntiare, cui favor hic privatus factus est, nisi privilegium tale concessum fuisset ob imbecillitatem ætatis, aut æque principaliter privilegium tale in favorem hujus & in odium alterius concessum fuisset, aut renuntiatio talis ad peccatum induceret, & contra bonos mores esset, quibus in casibus renuntiatio non valet ob pessimas sequelas, quas secum traheret.

§. II.

De renuntiatione privilegii fori Ecclesiastici, quod competit Clericis.

Quod Clerici nec inviti seu coacti, nec volentes renuntiare possint privilegio fori Ecclesiastici, & consentire in Judicem Laicum, ut coram illo conveniantur, etiam si juraverint, hunc se judicem non subter fugituro, constat *ex c. Si diligenti 12. h. 2.* cum hoc privilegium non privatum tantum unius Clerici favorem concernat, sed toti Collegio Clericorum propter publicam honestatem & rotius ordinis Clericalis honorem concessum sit; & juramentum, quod est contra publicam utilitatem, non teneat. Volunt autem SS. Canones adeò sanctè hoc observari, ut in *relato capis. si Diligenti*, certas pœnas, amissionis causæ v. g. vel amissionis illius, quod evicit, quod habeatur à communione ex-

traneus &c. statuant in eos, qui taliter renuntiant, & seculari judici se subjiciunt.

§. III.

De Prorogatione jurisdictionis in Judicem non suum seu alienum.

Prorogare jurisdictionem, aliud non est, quam spontè alicui Judici se subjicere in ordine ad causam aliquam judicandam, ad quam aliàs de jure ordinario jurisdictionem non habet.

Fit hæc prorogatio 4. modis. De persona in personam, de re ad rem, de tempore ad tempus, de loco ad locum, & plura ad eam legitime faciendam requiruntur. Primum ut ille, cui partes litigantes se subjiciunt, & in quem consequenter fit prorogatio, habeat jurisdictionem aliquam, alioquin partes non tam prorogarent jurisdictionem in se, quam novam conferrent, cum tamen consensus privatorum non possit facere judicem. Secundò, ut habeat aliunde jurisdictionem ordinariam neque enim jurisdic-tio delegata ad certam causam aut personam prorogari potest ad aliam personam aut causam, uti ex dictis jam patet, & *ex c. P. & G. 40. de offic. & potest. judi. deleg. juncta Gloss. V. Prorogatio nulla.*

Tercio requiritur, ut habeat similem jurisdictionem illi, quæ prorogatur, spiritualem scilicet, si ad spirituales causas cognoscendam fit prorogatio, criminalem, si fiat ad criminalem causam decidendam prorogatio &c. Quarto requiritur, ut fiat à partibus liberè & voluntariè se subjicientibus, saltem tacito consensu, & ipso facto. & Quintò denique requiritur, ut ea fiat lege non prohibente, sed permittente, qualiter tantum permittunt

mittunt leges, ut prorogatio fiat ad iudices sub eodem Principe constitutos. Neq; tamen in omnibus casibus semper concessa est hæc in iudicem non suum prorogandi licentia, sic primò in causa feudali non potest vasallus invito feudi Domino in iudicem non suum prorogare jurisdictionem. Secundò non admittitur prorogatio, quando super crimine proceditur, non per viam accusationis, sed ex merito officio iudicis per inquisitionem. Tertio non potest fieri hæc prorogatio in iudicem non suum in causa appellationis. Quarto, non possunt Laici in causis Ecclesiasticis matrimonialibus v. g. utris, decimis, &c. prorogare jurisdictionem in iudicem non suum, sine consensu proprii Episcopi. Et quinto denique fieri non potest prorogatio jurisdictionis in Sacramento Pœnitentiæ, ut extra articulum mortis à peccatis mortalibus absolvi quis possit ab alieno Sacerdote sine licentia (saltem tacita) proprii Sacerdotis.

§. IV.

An, & qualiter Clerici, seu persona Ecclesiastica prorogare possint jurisdictionem alieni iudicis?

Clerici non possunt se subicere alieno iudici, nec Metropolitano quidem, sine consensu & licentia sui Ordinarii, seu proprii Episcopi Diocesani, & cum hac quidem licentia alii se subicere non possunt, quàm Ecclesiastico, ut constat ex c. Significasti 18. h. t. hanc subordinationem exigente regimine Ecclesiastico; & quamvis juxta præxin receptam, Episcopus delegare non possit Laico causas pecuniarias, & Civiles Clericorum, ipsi

tamen Clerici non possunt jurisdictionem Laici iudicis in se prorogare, cum licentia Ordinarii, cum aliud sit delegare, aliud licentiam dare ad jurisdictionem prorogandam, delegans enim suam in has partes retinet jurisdictionem, & delegatus hujus delegantis auctoritate & nomine agit, non autem consentiens in prorogationem iudicis alieni, quæ suam in alium quasi transferri permittit jurisdictionem, & iudex prorogatus proprio nomine & auctoritate iudicat, quod fieri in causis Laicorum à Laico non potest: possunt tamen exempti à jurisdictione Episcopi Regulares v. g. cum actus voluntariæ jurisdictionis absolutionem à peccatis v. g. ad accipiendum dispensationem, &c. etiam sine consensu Pontificis, cedere privilegio exemptionis, & Episcopo Diocesano se subicere, cum in tali casu videatur sufficere benignè præsumptus consensus Pontificis ob favorem Ordinis, cui exemptio talis facta est; nisi facultas absolventis v. g. non esset penes Prælatum immediatum, sed propter reservationem v. g. alia Ordinibus statutata penes Superiorem ordinis immediatum.

§. V.

An, & ob quas causas, & quando iudex aliquis competens recusari possit?

Quidquid sit de jure Civili, quod inter Delegatum & ordinarium iudicem in ordine ad recusatorem effectum aliquod facit, de jure Canonico non minus Ordinarius, quàm Delegatus tanquam suspectus recusari potest, in Superioriorem aliquem habeat c. Si quis contra 4. c. Licet 10. h. t. ita tamen ut causa

recusationis specificè exprimenda sit in libello recusationis, & coram electis arbitris probanda, ad multas si fraudes cavendas. Sunt autem plures causæ ad reculandum iudicem in iure approbatæ; si est v.g. probabilis suspicio de minùs recta affectione iudicis erga partem, vel de impetritia illius, si iudex cum parte litigante inimicitias gerat, aut cum parte litigante iudex etiam iudicalem aliquam controversiam habeat; si sanguine, vel etiam amicitia sit valde conjunctus parti litiganti; vel si Dominus adversarii, cum quo lis est, vel sit illius familiaris, socius, patronus, affinis, &c. vel similem controversiam cum alio in alio iudicio iudex habeat. Est autem hæc iudicis recusatio ante litem contestationem proponenda, cum sit exceptio dilatoria, nisi post litem contestationem nova causa recusationis superveniat, aut juret pars recusans, ad suam primùm notitiam post litem contestationem causam illam pervenisse.

§. VI.

Quis, & qualiter de causa recusationis allegata cognoscere possit, ac debeat, & quis sit effectus recusationis?

Iudex si ut suspectus recusetur, non potest ipse in causa recusationis cognoscere (qui enim in principali causa suspectus est, multò magis talis habetur in causa accessoria) nisi notoriè & indubitatè frivola sit, sed debet causa principalis cognoscenda remitti ad Superiorem, vel alii personæ idoneæ & non suspectæ committi ex consensu partium, vel ex communi utriusque partis consensu arbitri eligi debent, qui de causa tali recusa-

Pirhing, Compend.

tionis cognoscant c. *Suspicionis* 29. *De off. & potest. jud. deleg. & c. Cum speciali* 61. *de appell.* Interim tamen per reculationem talem manet suspensa recusati iudicis jurisdictio, & in causa coram se prolata ad ulteriorem non potest procedere.

SECTIO VII.

De citatione ad forum, seu tribunal competens.

§. I.

Quid, & quotplex sit citatio, & quam ad illius substantiam requirantur?

Citatio est actus judicialis, quo is, quem in iudicio sisti oportet, iudicis mandato legitimè vocatur in iudicium, juris experiendi causâ, quæ usque adeo necessaria est ad valorem iudicii, ut actus iudicialis contra citatum celebratus regulariter nullus sit ipso iure, cum citatio ad defensionem spectet, quæ est juris naturalis; & hinc rectè etiam dicitur iudicium à citatione incipere. Dividitur autem citatio in publicam & privatam; publica fit vel per proclamationem, seu vocem præconis, per tubam, vel campanam, per edictum publicum, vel verbas Ecclesiarum, Curiarum, vel portarum Civitatis affixum, qui tamen modus citandi non semper & in omni casu permittitur. Privata citatio est, quæ fit privatim in personam citandi; & hæc duplex est, verbalis alia, quando Reus per nuntium vivâ voce coram, & in faciem in iudicium vocatur; vel saltem ad domum solitæ habitationis, ubi reperiri non potest,

Kk

test,